

Жарко Обрадовић

Успон нове Кине и улога Комунистичке партије Кине

Апстракт

Кинеска држава постоји више од пет хиљада година и до оснивања Народне Републике Кине, 1. октобра 1949. године, била је позната у међународној заједници као велика (по територији), најмноگوљуднија (по броју становника) и економски неразвијена земља. Проглашењем НР Кине, успостављањем и развојем новог друштвеног система („социјалистичког друштвеног система са кинеским карактеристикама“), са водећом улогом Комунистичке партије Кине, започет је развој и препород кинеске државе на унутрашњем и спољном плану, са резултатима дотад непознатим у историји развоја људског друштва. За нешто више од седам деценија постојања НР Кина је постала једна од најмоћнијих држава света, која је постигла велике резултате у развоју кинеског друштва и значајно унапредила квалитет живота својих грађана. Овакви резултати не би били могући без места и улоге Комунистичке партије Кине у развоју НР Кине. Комунистичка партија Кине, као владајућа партија (која постоји већ 100 година), била је иницијатор, организатор и реализатор свих идеја и пројеката који су Кину учинили моћном државом. Рад ће покушати да укаже на најважније елементе и фазе развоја нове Кине, као и на који начин деловање Комунистичке партије Кине утиче на ефикасност деловања партијских и државних органа и развој кинеског друштва и државе. Водеће личности КП Кине, које су уједно биле и најважнији државни представници, својим идејама и деловањем дали су огроман лични печат идентитету Партије и јачању кинеске државе.

Кључне речи:

Народна Република Кина, Комунистичка партија, однос КП Кине и државе, утицај водећих људи КПК и НР Кине, економски и друштвени развој

УВОД

Година 2021. је јако важна у историји развоја кинеске државе и Комунистичке партије Кине, јер се обележава 73 године од проглашења Народне Републике Кине (1. октобра 2021) и 100 година од оснивања Комунистичке партије Кине (1. јула 1921). У протеклих нешто више од седам деценија развој кинеске државе и пораст значаја Комунистичке партије нераздвојно су повезани. Успон и резултати кинеске државе на унутрашњем и међународном плану значили су истовремено и афирмацију места и улоге Комунистичке партије. Карактер успостављеног политичког система у земљи (социјалистички друштвени систем), са водећом улогом Комунистичке партије Кине, имао је за последицу да су сви резултати у развоју кинеског друштва и државе нераскидиво повезани са идејама, пројектима, организацијом Комунистичке партије и људима који су били на њеном челу. Од неразвијене аграрне земље, са огромним социјалним проблемима, великим бројем становништва на ивици егзистенције и скромном улогом у међународним односима, Народна Република Кина је, у међувремену, постала једна од економски, политички и војно најмоћнијих држава света, а Комунистичка партија Кине једна од најуспешнијих политичких партија са краја XX и почетком XXI века. Нова Кина је развојним пројектом „Појас и пут”, којим се територијалним и поморским правцима повезује простор Азије са Африком и Европом, више него икада до тада „искорачила” на глобалну сцену и постала важан део економског развоја и политичког утицаја у међународној заједници. НР Кина је постала важан чинилац савременог мултиполарног света, држава чији се ставови о актуелним питањима међународне заједнице уважавају. Савремени положај НР Кине, уз деловање КП Кине, и постављене циљеве будућег развоја, указују да ће улога кинеске државе у међународној заједници бити још значајнија, што је од великог значаја за будући развој, мир и безбедност у свету.

НАРОДНА РЕПУБЛИКА КИНА НА ПОЧЕТКУ ТРЕЋЕ ДЕЦЕНИЈЕ XXI ВЕКА

Почетком треће деценије XXI века Народна Република Кина се по више различитих параметара сврстала међу водеће државе у свету. Поред већ раније познатих чињеница везаних за број становника и величину територије, као и политички утицај у међународној заједници, Кина је по економској снази и војној моћи „избила” у врх водећих земаља света

(Обрадовић, 2021, стр. 77–93). Наиме, према подацима Организације уједињених нација из 2020. године, НР Кина је била прва међу земљама по броју становника. Кина је имала 1,443 милијарде становника или 18,34% од укупне светске популације. Најближа Кини била је Индија са 1,339 милијарде становника, затим, са далеко мање становника, све остале земље (World Bank Data, 2020). Површина територије НР Кине је 9.569.901 км², што је сврстава на треће место међу државама у свету, после Руске Федерације и Канаде (World Bank Data, 2020). По снази економије НР Кина је 2020. године била друга економија у свету. Друштвени бруто производ Кине износио је 14.720 милијарди долара (Међународни монетарни фонд, 2021). Испред НР Кине биле су само Сједињене Америчке Државе, чији је БДП износио 20.930 милијарди долара. Овакав економски развој и скок НР Кине чини се готово немогућ у односу на економску позицију НР Кине у време њеног стварања (1949. године), када је кинеска економија била јако слаба и у светским размерама готово безначајна. Економску снагу НР Кине на глобалном плану у новом веку, поред високих стопа економског раста, потврђује и податак о броју кинеских компанија које спадају међу најуспешније у свету. Године 2020. међу 200 највећих компанија на свету из Кине је било 50 компанија, а само једну деценију раније само 14 компанија (Fortune, 2020). Економску снагу кинеске државе карактерише и висок ниво научно-технолошког развоја кинеског друштва, што потврђују и компаније из ове области које су међу водећима у свету (*Huawei* нпр). Економски успон и политички значај „пратило” је и војно јачање НР Кине. Почетком 2021. године НР Кина је на основу више различитих параметара (који, поред броја активних припадника оружаних снага, укључују и број различитих врста наоружања у свим родовима војске), била трећа војна сила на свету. Испред НР Кине биле су, као и раније, Сједињене Америчке Државе и Руска Федерација (Објављена нова ранг-листа војних снага света, 2021). Политички утицај Кине у свету растао је упоредо са јачањем њене улоге у међународној заједници, а нарочито од 1971. године када је НР Кина призната као једини легитимни представник у Уједињеним нацијама. Иако је Кина стална чланица Савета безбедности Уједињених нација, чињеница је да је економско јачање НР Кине, пре свега, а потом и војно, унапредило и њену политичку позицију у свету.

Присуство кинеских компанија у светским економским токовима, уз реализацију више регионалних развојних пројеката у различитим деловима света (као нпр. Процес сарадње Кине са 17 земаља централне и источне Европе, сарадња са земљама Африке и Латинске Америке, уз изражено присуство у Азији), као и глобалне Иницијативе „Појас и пут” учинили су Кину важном кариком и за развој светске економије

(Јонглијанг, 2021, стр. 49–55). То потврђују и подаци Светске банке према којима ће кинеска привреда у 2021. години „допринети глобалном економском расту са више од 25 одсто” (Бо, 2021, стр. 1–2).

О величини корака коју је Народна Република Кина учинила за нешто више од 70 година постојања, али и о улози Партије у развоју кинеске државе, најбољу оцену је дао Си Ђинпинг, председник НР Кине и генерални секретар Централног комитета Комунистичке партије Кине, на церемонији поводом обележавања стогодишњице КП Кине. Председник Си је констатовао да је „континуираним напором читаве Партије и нације” остварен први стогодишњи циљ, а то је „изградња умереног просперитетног друштва у сваком погледу” и елиминација „апсолутног сиромаштва” у земљи. Нови, други, стогодишњи циљ јесте развој Кине „у једну велику, модерну социјалистичку земљу у сваком погледу” (Јинпинг, 2021, стр. 2). О улози НР Кине на међународном плану председник Си је исказао намеру Кине да ради „на изградњи новог типа међународних односа и заједнице са заједничком будућношћу човечанства” (Јинпинг, 2021, стр. 2). Поред тога, Си је истакао да „Партија брине о будућности човечанства”, да је „Кина увек радила на заштити светског мира, доприносу глобалном развоју и очувању међународног поретка”, те да ће „Партија... наставити да ради са свим мирољубивим земљама и народима на промоцији заједничких људских вредности мира, развоја, правичности, правде, демократије и слободе” (Јинпинг, 2021, стр. 22).

УСПОН „НОВЕ КИНЕ”

Народна Република Кина није преко ноћи постала моћна и утицајна држава у међународним односима. Нова Кина је наследила бројне проблеме из претходног периода као последицу подела у земљи, рата и окупације од стране јапанске војске, веома ниске економске основе земље, присутног сиромаштва и бројних других проблема.¹ Прекретница у развоју земље настаје крајем седамдесетих година прошлог века када у Кини започиње процес привредних реформи, увођењем тржишних механизма и отварањем према свету, што је „донело” перманентни економски раст привреде у наредним деценијама и унапређење способности

¹ О наслеђеним проблемима Кине, мерама које је у оквиру централизованог планског система привреде предузимала нова власт како би што брже индустријализовала земљу, побољшала животни стандард грађана, умањила присутне разлике у развоју између региона, као и међу становништвом земље, ефектима национализације и другим проблемима са којима се суочавала НР Кина у првим деценијама свог постојања, видети детаљније: Динић, Лазић, 1970; Ву, Женли, 2015; Јанковић, 2017.

кинеске привреде за глобалну тржишну утакмицу. Од тада (практично од 1978) Кина бележи стални годишњи привредни раст, често исказан двоцифрено (Јанковић, 2017, стр. 48–51). Отварање кинеског тржишта са преко милијарду становника је за западне компаније била изванредна прилика за стицање огромног профита, што су оне настојале да искористе, па су масовно похрлиле у Кину. Сума страних инвестиција у привреду Кине увећавала се из године у годину (Ли, Ву, 2015, стр. 201–220). Повећање броја предузећа у кинеској привреди утицало је на раст броја запослених и квалитет живота грађана. Кина је успела и да смањи разлике у економском развоју (и висини примања грађана) између источних делова земље у односу на регионе у централном и западном делу земље (Ли, Ву, 2015).

Важна димензија економског присуства мултинационалних компанија у Кини била је и могућност да стране технологије буду присутне у Кини и буду у функцији развоја кинеске привреде и друштва. Поред тога, Кина је плански повећала улагања у образовање и науку, сама развила нове технологије, имплементирала бројне иновације у производњу, што је све имало позитивног утицаја на развој економије и убрзани научно-технолошки развој. На унутрашњем плану, Народна Република Кина је успела да елиминира екстремно сиромаштво и да изгради умерено просперитетно друштво: „социјализам са кинеским карактеристикама”. У пракси је то значило да је Кина „770 милиона становништва из руралних подручја подигла изнад линије сиромаштва” (Чонг, 2021, стр. 75). Кина је успела не само да радикално смањи сиромаштво, већ да тиме и „оствари удео од 70% у смањењу светског сиромаштва, према стандарду за смањење сиромаштва Светске банке” (Чонг, 2021, стр. 75).

Важан елемент економског и друштвеног развоја Кине јесте стратешко промишљање развоја земље, постављање циљева развоја у различитим областима, који су временски ограничени (петогодишњи планови развоја).² До сада (2021. године) је реализовано 13 Петогодишњих

² О значају Комунистичке партије у животу и развоју Народне Републике Кине говори и чињеница да се на партијским органима утврђују елементи стратегије развоја НР Кине. Стратегија развоја у три корака подразумевала је остварење постављених циљева. Први корак развоја подразумевао је да се у периоду од 1981. до 1990. године удвостручи БДП из 1980. године, „захваљујући чему су решени проблеми исхране и одевања становништва”. У другом кораку, у периоду од 1991. до 1999. године, „удвостручен је БДП из 1990. године, захваљујући чему је остварен компаративни просперитет”. Трећим кораком се планира да се средином XXI века (када буде обежавање 100. годишњице постојања Народне Републике Кине) достигне БДП по глави становника „који одговара средњем животном стандарду и реализовати процес модернизације” (Дешан, Шумеј, 2015).

планова социјалистичке модернизације друштва и у току је реализација 14. Петогодишњег плана. Партијски и државни органи редовно прате и анализирају ниво реализације постављених циљева и, у складу са постигнутим резултатима, врше потребне планске и кадровске промене како би актуелни Петогодишњи план био остварен. То стално преиспитивање постигнутог и могућност промене циљева (и кадрова) у „ходу”, уз присутну политичку стабилност, гарантују и остваривост планова развоја. Овакав начин рада важан је део континуираног развоја кинеског друштва, али и његове стабилности.

Гарант стабилности, конзистентности, ефикасности и развоја кинеске државе јесте постојећи политички систем са Комунистичком партијом као водећом, владајућом, највећом и најјачом партијом у земљи. Комунистичка партија је онај интегративни, идејни и организациони елемент кинеског друштва и државе и угаони камен свега планираног и оствареног. Партија има више од 95 милиона чланова (Јинпинг, 2021, стр. 22), што у односу на број становника НР Кине (1,443 милијарде) износи 6,58% од укупног становништва. Број чланова Комунистичке партије (у односу на укупан број становника и резултате који се остварују у држави) говори о високом квалитету кадрова КП Кине, савршеној организацији, великој дисциплини и огромној посвећености послу који се у име Партије обавља у државним органима и институцијама. Чланови КП Кине се налазе на руководећим функцијама у држави и они су и гарант спровођења одлука утврђених у Партији, али и пример другима како се ефикасно и квалитетно постављени задаци испуњавају.

Али, Комунистичка партија није једина политичка организација у држави и политичком животу Кине. Поред КП Кине, постоји још осам политичких странака окупљених у Свекинеској народној политичкој консултативној конференцији.³ Све партије, наравно, признају водећу улогу Комунистичке партије Кине, а однос између њих заснива се на принципу „дугорочне коегзистенције и узајамне сарадње” (Ven et al., 2015, p. 38). У документима Комунистичке партије Кине констатовано је да су све демократске партије „пријатељске партије и партиципирајуће партије које, под вођством КПК, раде руку подруку на изградњи

³ Партије које постоје и делују у савременој Кини, поред Комунистичке партије Кине, основане су између тридесетих и четрдесетих година прошлог века, и то су: Револуционарни комитет кинеског Куомитанга, Кинеска демократска лига, Кинеска демократска асоцијација за националну изградњу, Кинеска асоцијација за промовисање демократије, Кинеска сељачка и радничка демократска партија, Кинески Ји Гонг Данг, Јиусан друштво и Тајванска демократска самоуправна лига. Вен Леџин – Чен Љан, *Савремена кинеска политика*, Албатрос Плус, Београд, 2015; Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC), *General Office of the National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference*, Beijing, 2015.

социјализма и посвећене су стварима социјализма” (Ven et al., 2015, p. 39). На тај начин све политичке организације у Кини су ангажоване на реализацији једног заједничког циља – развоја и јачања Кине.

Међу елементима који су у задњој деценији афирмисали утицај Кине на глобалном плану, али и снагу, ефикасност кинеске државе и економије, свакако јесу реализација Иницијативе „Појас и пут” и резултати постигнути у борби против вируса КОВИД-19.

Иницијатива „Појас и пут” о повезивању простора Кине старим територијалним и поморским правцима пута свиле са Африком и Европом први пут је представљена од стране Си Ђинпинга, председника НР Кине 2013. године (Jinping, 2014). Реализација ове иницијативе планирана је дуж три „територијална” и „два поморска правца” и кроз различите развојне пројекте (Office of the Heading Group for the Belt and Road Initiative, 2017). Величина (грандиозност) и развојни карактер „Појаса и пута” огледају се у садржају различитих пројеката (планираних, започетих и реализованих), највише у области инфраструктуре (изградња путних и железничких праваца), али и у области енергетике (гасне, нафтне и енергетске инфраструктуре), индустрије, телекомуникација, науке, образовања, информисања и др. Реализацијом „Појаса и пута” свака земља учесница остварује одређену корист, унапређује свој развој и квалитет живота грађана, јача се регионална и мултилатерална сарадња међу државама, а тиме се увећава и развој на глобалном плану и унапређују мир и безбедност у свету.

У време када је промовисан, „Појас и пут” је обухватао 65 држава (укључујући Кину), на простору од Азије до Европе, које су заједно покривале простор од 51,4 милиона км² и на ком је живело више од 4,4 милијарде људи, што је више од половине светске популације (Јивеи, 2018, стр. 141). У међувремену, у реализацију овог пројекта укључио се још један број држава и међународних организација, тако да је „до краја јануара 2020. године 138 држава и 30 међународних организација потписало 200 докумената о сарадњи са Кином” (Јонглијанг, 2021, стр. 49–55). Поред тога, „Појас и пут” је подржан и од стране више међународних организација, као што су Г20, Азијско-пацифичка економска сарадња, Шангајска организација за сарадњу, укључујући и Организацију Уједињених нација, као најважнију мултилатералну организацију у међународној заједници (Јонглијанг, 2021, стр. 49–55).

„Појас и пут” је од великог значаја за НР Кину, јер, с једне стране, подстиче унутрашњи развој земље и, са друге, промовише Нову Кину као лидера глобалног развоја. Учешће држава у „Појасу и путу” је добровољног карактера, али су различите врсте бенефита „осигуране” за сваку учесницу пројекта: економска, политичка, технолошка и др. добит.

Кроз сарадњу са другим државама у „Појасу и путу” Кина константно повећава свој удео у глобалној трговинској сарадњи и постаје, све више, локомотива глобалног развоја. Други важан моменат развоја савремене Кине, који је показао способност, одлучност и ефикасност кинеске државе и потврдио глобални значај НР Кине, јесте њено деловање и резултати у борби против пандемије КОВИД-19.

Добром организацијом рада здравственог система на нивоу целе државе, изградњом великог броја нових ковид болница, „затварањем” градова и области у којима се нови вирус појавио, а где је живело више десетина и стотина милиона људи, тестирањем великог броја становника и, наравно, одговарајућом медицинском негом за оболеле, уз велику дисциплину грађана и одговорност у поштовању мера заштите, НР Кина је успела да прва стави под контролу ширење КОВИД-19 и обнови друштвени живот и економску активност у земљи (Недељник, 2020, стр. 4).

Кина је успела да буде и прва земља која је обновила производњу и донела економске мере како би се стабилизовало унутрашње тржиште и подстакло извоз. Ове мере су биле важне не само за кинеску економију и грађане (обнављање производње, редовно снабдевање), већ и за глобалну економију, јер је повећаним извозом кинеска држава успела да у значајној мери стабилизује снабдевање робом и сировинама на глобалном плану, као и функционисање светске економије (Политика, 2020, стр. 8). И светске компаније присутне у Кини су, неке пре а неке после доношења економских мера, наставиле да раде и инвестирају у привреду Кине, што је био не само знак поверења у кинеску државу и економију, већ и додатни импулс обнови и развоју производње. Обнављањем производње и повећањем извоза Кина је успела да великом броју земаља допреми значајне количине медицинске опреме и апарата за борбу против пандемије КОВИД-19. Поред тога, Кина је путем видео конференција, као и слањем једног броја својих лекара у друге земље, пренела своја искуства у сузбијању пандемије и лечења заражених.

Ови потези (брзо обнављање производње и извоза, уз медицинску помоћ бројним државама) потврдили су не само економску снагу и моћ кинеске државе, већ и отвориле процес промена односа моћи на глобалном плану, и „преузимање” позиције лидера од стране НР Кине у односу на Сједињене Америчке Државе. Та нова „ситуација” у међународним односима констатована је од стране званичника Европске уније, али и од стране њене најјаче чланице – Немачке. Комесар ЕУ за спољну политику и безбедност Ђ. Борел је у разговору са немачким посланицима маја 2020. године нагласио да се „пандемија коронавируса може посматрати као тачка у којој је дошло до преласка моћи Запада на Исток”. Канцеларка СР Немачке, Ангела Меркел, била је још одређенија о којој се

држави ради, кроз оцену да је „Кина .. постала главна економска сила”, што представља велики изазов за западне земље и (њихов) модел либералне организације друштва и економије (Обрадовић, 2020, стр. 22–23).

УЛОГА КОМУНИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ КИНЕ У РАЗВОЈУ ДРЖАВЕ И ЈАЧАЊУ МОЋИ НОВЕ КИНЕ

Све ове резултате нова Кина не би могла постићи да нема Комунистичке партије Кине, водеће идејне и политичке снаге у земљи, која не само да продукује идеје за развој и будућност земље, већ кроз добру организацију, посвећеност и стручност, са компетентним људима, чини да се постављени циљеви остваре и да Кина напредује.

Историја Комунистичке партије Кине је дуга и богата и може се описати као стално трагање за новим, бољим решењима у односу на постојећа, одлучност да се постављени циљеви испуне, да Кина буде целовита и јака и да грађани Кине живе боље. Међу бројним догађајима који представљају део идентитета Комунистичке партије, али и Народне Републике Кине, својим значајем се издвајају три. Први догађај је, без сумње, „Дуги марш” када су Црвена армија и Комунистичка партија Кине, на челу са Мао Цедунгом, 1934. године, кренули у марш који је био дуг преко 12.500 км и трајао преко 370 дана. Није то био само начин да се победи противник, него и да се задобије поштовање сељака, сачува целовитост Кине и ојачају идеје Партије међу становништвом. „Дуги марш” је показао снагу, истрајност и непоколебљивост Комунистичке партије, способност да се у тешким временима и још горим условима нађу најбоља решења да би се сачували идеја, покрет, војска и људи и да се отвори пут ка победи и изградњи нове Кине. Бројне људске жртве, како током марша, због сурових климатских услова, тако и у оружаним сукобима са противницима, само су ојачали уверење бораца, чланова Комунистичке партије и становништва, да се Партија бори за праведну ствар, да су њене идеје проистекле из народа, да је могуће победити противника и градити другачију, бољу Кину него што је била до тада (Snow, 1971, pp. 153–173). Други историјски значајан догађај је одлука КП Кине и њеног тада најважнијег човека, Денг Сјаопинга, да Кина започне реформе и отвори се за стране инвестиције. Те 1978. године нико ван Кине, а у Кини вероватно нико сем руководства Комунистичке партије, није могао претпоставити да ће због тога доћи до тектонских промена како унутар земље тако и у међународној заједници. Западне компаније су дошле у Кину, отвориле бројне фабрике, са собом донеле

и нову технологију, иновације, пословну филозофију, зарадиле огроман новац, али и дали прилику Кини да запосли и пословно образује своје људе, да територијално распореди стране компаније и тиме убрза развој појединих региона, да једноставно све бенефите доласка западних компанија стави у службу развоја земље. Трећи важан догађај везан је за последњу деценију и одлуку Си Ђинпинга (Генералног секретара партије и председника НР Кине) и Комунистичке партије да се Кина укључи у процес економске глобализације и започне реализацију пројекта „Појас и пут” који повезује простор Кине (Азије) са Африком и Европом (Jing Ping, 2019, str. 71). На тај начин, уз присутно војно јачање и пораст политичког утицаја, НР Кина је постала део „врха моћних” држава у међународној заједници (поред САД и Руске Федерације пре свега) и активан део новог мултиполарног света.

Комунистичка партија Кине је постала место где се нове идеје појављују, старе проверавају и мењају и стално проналазе решења у складу са реалношћу, у складу са потребама грађана и државе. Та филозофија прагматичности одлика је нове Кине и њених водећих људи, што се најбоље може видети кроз две (познате) мисли Денг Сиаопинга да „било да је црна или бела, мачка која лови мишеве је добра мачка”, као и да треба „ради општег развоја да дозволимо одређеним појединцима да се први обогате” (Ли, Ву, 2015, стр. 27). Зато се у Кини и говори о „изградњи социјализма кинеских боја”, и тиме се практично обједињује сва прагматичност и разноликост идеја и праксе који постоје у кинеском друштву и који су стопљени у једну активност – развој Кине.

ЗАКЉУЧАК

Развој и деловање Комунистичке партије Кине и успон и моћ Народне Републике Кине нераскидиво су повезани. Једно прати друго, што је и логично с обзиром на карактер политичког система у НР Кини и улогу Комунистичке партије у његовом формирању и функционисању. Из Партије потичу идеје, иницијативе, предлози и пројекти, који се онда реализују у органима и институцијама кинеске државе. За реализацију утврђених циљева најодговорнији су чланови Комунистичке партије Кине. Када говоре о унутрашњој или спољној политици и улози НР Кине водећи партијски руководиоци, који су уједно и највиши представници државе, говоре о јединству партије и државе, као и симбиози Партије и кинеског народа („Партија је ујединила и предводила кинески народ...”, „Партија и кинески народ”, „Партија брине о будућности човечанства”

и др). Водећи људи Комунистичке партије дали су и значајан лични печат развоју нове Кине. Тако се за Мао Цедунга може рећи да је створио нову Кину, за Денга Сјаопинга да је Кину отворио према свету и покренуо њен економски развој, а за Сиа Ђинпинга да је Кину учинио моћном државом и једним од стубова мултиполарног света.

У модерној историји не постоји држава која је за тако кратко време напредовала у друштвеном и економском развоју као што је то Народна Република Кина. Кина је успела да повеже историју и садашњост, старе навике и нове жеље, мисао Конфуција и савремени живот. Савремена Кина је, једном речју, успела да промени много ствари у целом друштву, да постане једна од најмоћнијих држава света, а да ипак остане до кинеске државе, традиције и вредности које трају већ пет хиљада година.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бо, Ч., *Кина на новом љушју*. Дневни лист Политика, петак, 1. октобар 2021.
2. Baijia, Z. (2014). *Interpreting China's Reform and Opening Up*. Beijing: Foreign Languages Press.
3. Dešan, J. Šumej, Dž. (2015). *Komunistička partija Kine i savremena Kina*. Beograd: Albatros Plus.
4. Чонг, Г. (2021). *Глобални значај госшїињућа Кине у смањењу сиромашшїва*. Напредак, 2, 2, стр. 73–76.
5. Јанковић, А. (2017). *Привредни развој Кине: ѿвезивање на кинески начин*. Београд: Центар за истраживање повезивања Пута свиле – ЦИПО.
6. Јинпинг, Х. (2021). *Говор на церемонији ѿводом обележавања сшїоїодишњице Комунистїичке пїаршїје Кине*. Београд: Амбасада Народне Републике Кине у Републици Србији.
7. Jinping, Xi (2019). Jointly take on Responsibilities of time and advance global development. In: R. Pušić (ed). *Almanach of the Contucius Institute*. Belgrade: Faculty of Philosophy and Ćigoja štampa.
8. Јонглијанг, Л. (2021). Систем сарадње „Појас и пут”: општи оквир и развојни пут. Београд, *Найрегак*, Vol. II/No. 2.
9. РТС (2021). Кинеска војна моћ расте, планере у Вашингтону забринуло јачање морнарице и ракетних снага; <https://www.rts.rs//page/stories/ci/story/2/svet/4543316/kina-vojska-mornarica-sad-aucus-vojni-savez.html> (08.10.2021).
10. Кисинцер, Х. (2020). *О Кини*. Београд: Клуб ПЛУС.

11. Ли, В., Жунг, В. (2015). *Савремена кинеска економија*. Београд: Албатрос Плус.
12. Лећин, В. & Лијан, Ч. (2015). *Савремена кинеска политишка*. Београд: Албатрос Плус.
13. Коркоделовић, Б. (2021). *Кинеска златна седмица*, дневни лист Политика, 1. октобар 2021, стр. 15.
14. Ливеи, В. (2018). *Кина повезује свет: На чему се заснива Иницијатива 'Појас и пут'*. Београд: Центар за међународну сарадњу и одрживи развој – ЦИРСД.
15. Динић Ј. & Лазић Д. (1970). *Кина – Унутрашњи развој и политика у међународним односима*. Београд: Институт за међународни раднички покрет.
16. Обрадовић, Ж. (2021). „Елементи глобалне (над)моћи Народне Републике Кине у 21. веку”. *Најредак*, Фондација за српски народ и државу, Vol. II/ No. 2.
17. Обрадовић, Ж. (2016). „Појас и пут: Балканска перспектива (политичко-безбедносни аспекти)”. У: В. Цветковић & Бинхонг Ш. и сар., *Нови пут свиле: Балканска перспектива: политичко-безбедносни аспекти*. Београд: Факултет безбедности Универзитета у Београду.
18. Обрадовић, Ж. (2018). „Појас и пут на Балкану (изазови сарадње)”. У: Цветковић В. (прир.), *Нови пут свиле: Европска перспектива: безбедносни изазови/ризици унутар Иницијативе 16+1*. Београд: Факултет безбедности Универзитета у Београду.
19. Office of the Heading Group for The Belt and Road Initiative (2017). *Building The Belt and Road Coucept, Practice and China's Contribution*. Beijing: Foreign Languages Press.Co.Ltd.
20. Раденковић, Ђ. (1973). *Затонетка звана Кина*. Београд: Београдски издавачко-графички завод.
21. Ранчић, Д. (1978). *Кина после Мао Це Тунја*. Београд: Мала библиотека „Политике”.
22. Qingmin Z. (2010). *China's Diplomacy*. Beijing: China International Press.
23. *China & World Economy*, Beijing (2017). Institute of World Economics and Politics Chinese Academy of Social Sciences, Volume 25, No. 5, Sep. – Oct. 2017.
24. Zuokui, L. (2017). *Europe and the Belt and Road Initiative: Responses and Risks*. China – СЕЕС Think Tanks Book Series. Beijing: China Social sciences press.
25. Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC), Beijing (2015). General Office of the National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference.
26. Snow, E. (1971). *Crvena zvijezda nad Kinom*. Rijeka: „Otokar Keršovani”, 153–173.

27. Међународни монетарни фонд (2021). <https://www.inf.org/en/Countries/USA#Countrydata> (21.09.2021).
28. Fortune. (2020). Global 500 2020. Fortune magazine. <https://fortune.com/global599/2020/search/?hgCountry=China> (18.06.2021).
29. Б92 (2021). Објављена нова ранг-листа војних снага света, 2021, 9. март Б92; http://www.b92.net/biz/vesti/svet.php.?yuyu=2021&mm=03&dd=09&nav_id=1824204 (21.09.2021).

Žarko Obradović

THE RISE OF NEW CHINA AND THE ROLE OF THE COMMUNIST PARTY OF CHINA

Abstract

The Chinese state is over five thousand years old, but until the People's Republic of China was founded on October 1, 1949, it was regarded in the international community as a large country (in terms of its territory), as the most populous country (in terms of the number of its inhabitants) and as an economically underdeveloped country. After the People's Republic of China (PRC) was established and a new social system ("socialism with Chinese characteristics") was introduced and developed, the Chinese state began its unprecedented revival and development, both inwardly and outwardly. In just over seven decades, the PRC has become one of the world's greatest powers and achieved tremendous results in developing the Chinese society and improving the quality of life of its citizens. These results would not have been possible without the Chinese Communist Party (CCP). The CCP, as China's ruling party (which was founded over a century ago), initiated, organized and implemented all of the ideas and projects that have transformed China into a power. This paper will attempt to point out the main elements and stages of new China's development and the ways in which the work of the CCP has impacted the efficiency of the party and the government and the development of the Chinese state and society. The ideas and activities of the Party's leadership, who are China's most important representatives, have left an unmistakable personal stamp on the Party's identity and China's progress.

Keywords:

People's Republic of China, Chinese Communist Party (CCP), relations between the CPC and the state, impact of CCP's and China's leadership, economic and social development.